

Genel Sıra No: 108
2007/19
Cep Kitaplığı: XXV
ISBN: 978-9944-234-20-7

Yayına Hazırlayan: Av. Celal Ülgen
Av. Coşkun Ongun

Kapak: Can Eren

Baskı ve Cilt
Can Matbaacılık
Tel: +90 212 613 10 77 - 613 15 47

Birinci Baskı: Aralık 2007

İÇİNDEKİLER

SUNUM	7
Açılış	9
Av. Kazım Kolcuoğlu	9
Av. Vehbi Kahveci.....	13

I. OTURUM

Av. Mehmet Durakoğlu	15
Ali Rıza Binboğa	17
Telif Haklarının Dünü-Bugünü-Yarını	17
Av. Münir Göker	
Müzik Eserleri Sanatçıları İle Fikri Hakların	
Korunması Açısından Restaurant ve Turistik	
İşletmeler Arasındaki Diyaloglar	30
Doç. Dr. Tekin Memiş	
Meslek Birlikleri Uygulamaları İle Fikri	
Hakların Hukuk Sorunlarının Rekabet	
Hukuku Açısından Değerlendirilmesi	36
Mehmet Ali Tura	
Korsanla Mücadelede Kolluk Kuvvetleri	
Uygulaması	56
SORU – YANIT	72

II. OTURUM

Av. Muammer Aydın	91
Uzman Fatoş Altunç	
Kültür Bakanlığı ve Telif Hakları.....	93
Yrd. Doç. Dr. Caner Yenidünya	
Manevi ve Mali Haklara Tecavüz Suçları	102
Hamdi Oğuz Saat	
İnternet Sitelerindeki Porno Tuzakları	118

III. OTURUM

Av. Oğuz Müftüođlu	145
Nilüfer Sapancılar	
Korsanla Mücadele	146
Dursun Karaca	
Müzik Telif Haklarında Tıkanıklık ve	
Nedenleri.....	155
Yrd. Doç. Azra Arkan Serim	
Bağlantılı Haklar	169

“FİKRİ HAKLARDA GÜNCEL SORUNLAR”

*İstanbul Barosu Fikri Haklar Komisyonu
06.07.2007 Günlü Sempozyum Notları*

*Yer:
İTO Konferans Salonu*

DÜŞÜNSEL HAKLAR

Fikri (Düşünsel) ve Sınai Haklar denince akla ilkin eser gelir. Eser fikri çalışmanın ürünüdür. Fikir başlangıç, ürün sonuçtur. Asıl olarak ürün, hukukun koruyucu şemsiyesine girince eser niteliğine bürünür.

Her çalışmada olduğu gibi düşünsel çalışmanın da bir karşılığı vardır. Bu maddi ve manevi karşılık olarak çıkar karşımıza. Manevi karşılığa, eseri meydana getirenin toplumdan aldığı alkışlar, övgüler ve edindiği saygın konum örnek gösterilebilir

Bunun yanında bir de maddi karşılık söz konusudur. Maddi karşılığını alan eser sahibi, yeni ve daha nitelikli eserler üretir. Yaşamını sürdürebilmek için başka bir iş yapmaya gereksinim duymadan, salt ürettiği eserleriyle bunu gerçekleştirmelidir.

Gelişmiş ülkelerde bu konulara büyük önem verilir. Yasalar buna göre düzenlenir. Toplumunu oluşturan bireylerde bu yönde yetkin bir bilinç söz konusudur. Bu durum bir anlamda uygarlık ölçütüdür.

Son yıllarda fikri haklar konusunda en çok işittiğimiz sözcük ne yazık ki 'korsan'dır. Korsan, sözcüğü yukarıda sıralanan düşünce ve olgulara açık bir saldırıdır. Korsan yayın, kabaca bir eserden edinilen maddi karşılığın eser sahibine değil de eserle ilgisiz birine yönelmesi ya da akması şeklinde tanımlanabilir. Bu durum da kuşku yok ki hem eser sahibini yaralar hem de yeni eserler üretilmesinin önünde koca bir engel olarak durur.

Ülkemizde sınai haklarla ilgili son yıllarda bazı gelişmeler olmasına karşın Fikri Haklar konusunda yeterli açılımlar yaşanmamıştır. Oysa Düşünsel (Fikri) Haklar gelişmiş ülkelerde bağımsız bilim dalı olmuş, özellikle edisyon hakları sanatçıya büyük olanaklar sunmuştur.

Fikri ve Sınai Haklar Komisyonumuzun öncülüğünde düzenlenen, Eser Sahiplerinin, meslek birliği temsilcilerinin, hukukçuların ve kolluk görevlilerin katıldığı sempozyumda fikri hakların güncel sorunları irdelendi.

Elimizdeki kitapta bu önemli toplantıdaki sunumlarını bir araya getirdik. Nitelikli eserlerin üretildiği, korsansız günlere kavuşabilmek umuduyla, ve de yeni bir yayında buluşmak üzere,

Hoşçakalın...

Av. Celal Ülgen
Yayın Kurulu Başkanı

AÇILIŞ
PINAR SÜR
(*Sunucu*)

Sayın katılımcılar, İstanbul Barosu Fikri ve Sınai Haklar Komisyonu tarafından düzenlenen fikri haklarda güncel sorunlar konulu sempozyumumuza hoş geldiniz.

Çalışmalarımızda bize her türlü desteği ve katkıyı sağlayan Sayın Baro Başkanımız **Av. Kazım Kolcuoğlu**'na ve Baromuz Yönetim Kurulu üyelerine en içten duygularımızla teşekkür ediyoruz. Etkinliğimiz için bizlere kapılarını açan İstanbul Ticaret Odası Sayın Başkanına, yetkililerine ve çalışanlarına teşekkürlerimizi sunuyoruz.

Bir gün ve üç oturumdan oluşan etkinliğimizde fikri haklar alanında güncel bazı sorunları tartışacağız. Her biri alanının uzmanı olan çok değerli konuşmacılarımızın bir araya gelmesiyle oluşan enerjiden çok faydalanacağımızdan eminiz. Sempozyumun açılışını yapmak üzere Sayın Baro Başkanımız **Av. Kazım Kolcuoğlu**'nu kürsüye davet ediyorum.

Av. KÂZIM KOLCUOĞLU
(*İstanbul Barosu Başkanı*)

Değerli Kurum Başkanları, Değerli Meslektaşlarım; hoş geldiniz diyor, hepinizi İstanbul Barosu adına saygı ve sevgiyle selamlıyorum.

Bugün burada uzun zamandan beri fikri ve sınai haklar konusunda önemli çalışmalar yapan, bu konuda uygulamacıların sorunlarını gündeme getiren, aynı zamanda bu fikri ve sınai haklar konusunda gelişmeleri yakından izleyerek meslektaşlarımızla birlikte toplumu bilgilendirmeye yö-

nelik önemli çalışmalar yürüten, Fikri ve Sınai Haklar Merkezimizin yeni bir etkinliği için toplanmış bulunuyoruz. Bu nedenle merkezin Başkanını ve Değerli Üyelerini kutluyor bu çalışmalarından dolayı onlara teşekkür etmek istiyorum.

Bu tür toplantıları düzenlerken kimi zorluklarla karşı karşıya kalıyoruz. İstanbul Ticaret Odası'na bu güzel salonu bizimle paylaştığı için ayrıca İstanbul Barosu olarak teşekkür etmek istiyorum. Oda başkanı ve sekreteri başta olmak üzere tüm üyelere şükranlarımı sunuyorum.

Çok değerli meslektaşlarım ve konuklar; Fikri Haklar gerçekten çok önemli bir alan. Bilgi üretiminin korunması, bilginin önemli bir değer olduğunun kabul edilmesi ve bu değer korunması konusundaki çabalar sürüyor. Üretimin daha da artırılması ve onun sağladığı ekonomik değer hem onu üretene yarar sağlar, hem de topluma ve insanlığın geleceğine katkı sunar. Fikri haklar konusu bir ölçüde matbaayla yakın ilgili. İngiltere'de 1600 yıllarında, patent ve marka konusu gündeme getirilip değerlendirildiği dönemde, ülkemize henüz matbaa getirilememişti. Fikirler yazıyla iletir, yazı da basın aracılığı ile yaygınlaşır. Hem sanayinin, hem de matbaanın dünya ölçüleri içerisinde bize çok geç ulaşması, fikri ve sınai haklar konusunda uzun bir geçmişe dayalı uygulamamız olmadığının göstergesidir.

Bu konudaki en önemli çalışmalar Cumhuriyet'ten sonra başlamıştır. Çünkü Cumhuriyetle birlikte sanayileşme ve sanayi toplumu olma konusunda önemli adımlar atılmış ve önemli gelişmeler yaşanmıştır. Ticaret Yasamızın kabul edilmesiyle birlikte konuyla ilgili ve o günün koşullarında devrim sayılabilecek düzenlemelere gidil-

miştir. Daha sonra hepimizin çok iyi bildiği gibi, Nazi Almanyası'ndan Atatürk'ün isteğiyle ülkemize gelen öğretim üyesi ve bilim adamı Hirsch tarafından 1951 yılında hazırlanan Fikri ve Sınai Haklar Yasası bu konuda atılmış en büyük adım olma özelliğindedir.

1995'te yeniden bir düzenlemeye gidilmiş ancak bu düzenleme yasa olarak değil de Kanun Hükmünde Kararname olarak yapılmıştır. Bu düzenlemenin geçici ve yüzeysel olduğunu hepimiz biliyoruz. Bu konuda, aşağı yukarı yedi tane sözleşme var uluslararası alanda. Bunların çok büyük bir bölümünü Türkiye kendi iç mevzuatına uyarlamıştır ama buna uygun yasal düzenlemesini yapmamıştır. Bunun yapılması gerekir, bu kanun hükmündeki kararname artık bir yasal düzen içerisinde daha içerikli ve uygulamada daha kolaylaştırıcı hükümleri ve uluslararası sözleşmeleri bir araya getirmelidir. Bu konuda İstanbul Barosu gerçekten büyük çaba göstermektedir.

Bu gelişim içerisinde müzik üretim alanında özellikle uygulamada çok önemli sorunlar yaşanıyor. Tabii biliyorsunuz, fikri üretim olarak kabul edilen bilişim sektöründe program yapımı ve veri tabanı oluşturulması çok büyük ekonomik ranta ulaşan ve bu konuda belki de dünyada en fazla ekonomik gelir elde edilen kurumsal bir yapıya dönüşüm gözlenmiştir. Bu nedenle bu alanlardaki gelişmelerin tabii ki değerlendirilmesi, uluslararası sözleşmeye göre düzenlenmesi gerekir. Ama bir şeyi de çok iyi akılda tutmak zorundayız, artık fikri ve sınai haklar ekonomik olarak önemli kazanç sağlayan bir alandır. Eğer bunu görmezden gelirsek bu alan bizim aleyhimize işler ve bu ekonomik gelir, rant halinde bizden başka yerlere akmaya devam eder.

Şu anda zaten bir ölçüde olay bu hale dönmüştür ama bizim iki şeyi çok dikkatle izlememiz gerekli. Bir, fikri haklar konusundaki üretimi, düşünsel üretimi ön plana çıkarmalıyız. İkincisi sınıai haklar konusunda da aynı şeyi yapmalı ve bunu yaparken de bunların korunması ve düzenlenmesi konusunda gerekli özeni ve titizliği göstermeliyiz. Bugün uygulamadan doğan sorunlar çok değerli meslektaşlarımız tarafından açık bir şekilde dile getirilecek, tartışılacak. Gerçekten uygulamada çok önemli sorunlarımız olduğu da herkes tarafından bilinmektedir. Hatta uygulamadaki sorunlarımızın en büyük kaynağı da, yargıyla ilgili olan sorunlarımızdır. Çünkü aşağı yukarı benim bildiğim Türkiye’de fikri ve sınıai haklarla ilgili sekize yakın mahkeme kurulmuştur. Bunların sayıları bugünkü gelişim içerisinde yetersiz kalmıştır. O nedenle meslektaşlarımızın bu konudaki sorunları yargıya taşıdıkları zaman yargıdan çok geç sonuç aldıklarını, iş yoğunluğu nedeniyle bazen bir yıl sonraya duruşma günüyle karşı karşıya kaldıklarını izliyoruz, görüyoruz.

Fikri ve sınıai haklar konusundaki koruma önlemlerinin alınması ve uygulanması konusunda diyebilirim ki, zamanında uygulamadığınız, zamanında bu konuları yargı önüne taşıyamadığınız durumda sonuç almanız da çok zorlaşır ve insanların koruma konusundaki kültürleri de giderek korsan yollara dönüşebilir. Böyle olduğu zaman da insanlara bu kültürün, bu fikri hakların, düşünsel hakların çok önemli bir ekonomik getiri sağladığını ve artık sadece kol kuvvetiyle değil, beyin gücüyle üretilen değerlerin de korunması ve ekonomik güç haline gelmesi konusunu anlatmada güçlük çekiyoruz. Onun için uygulamada bu zorlukların ortadan kaldırılması bakımından en azından Ankara, İstanbul, İzmir dışında önemli illerimize

de bu mahkemelerin açılması gerekir. Bu illerimize açılan mahkemelerin sayıları yeterli olmadığı için bunların da sayılarının artırılması gerekiyor.

Bu toplantının bu nedenle uygulamadaki aksaklıklarının giderilmesi konusunda yetkililere önemli bir uyarı biçimine dönüşmesini diliyorum. Bu toplantıya katılan çok değerli konuşmacılara ve sizlere tekrar teşekkür ediyor, başarı dileklerimi sunuyorum.

Av. VEHBİ KAHVECİ

*(İstanbul Barosu Fikri ve Sınai Haklar
Komisyonu Başkanı)*

Sayın Başkanım, değerli katılımcılar, Baromuzun Yönetim Kurulu Üyeleri; evvela bize bu olanakları sağlayan Baromuzun Başkanına ve Yönetim Kurulu Üyelerine teşekkür ederek başlamak istiyorum. Çünkü Fikri Sınai Haklar Komisyonu, son dönem çalışmaya başladığından beri Baro Başkanı ve Yönetiminden aldığı destekle bir kısım çalışmalarını topluma aksettirmeye başlamıştır. Bugün özellikle burada çok değişik bir çalışma yapılıyor. Bu çalışmada ilk defa hak sahipleri, uygulayıcılar ve bilim adamları bir arada konuyu tartışacaklar. Dolayısıyla önem arz ediyor.

Bir de size başka bir konuda bilgi vermek istiyorum. 14–15 Nisan tarihinde yapmış olduğumuz sempozyuma ilişkin sunumlar İstanbul Barosu Dergisi Fikri Haklar Özel Sayısı olarak yayınlandı. O özel sayı çok zor koşullarda ve çok hızlı bir şekilde bugüne yetiştirildi. Bu konuda çalışma yapan arkadaşlara da teşekkür etmek istiyorum. Ayrıca, hep beraber bugün bir yeniliği daha yaşayacağız. İlk defa bir sertifika programı uygulandı. Baromuzun bize verdiği olanaklarla yaptığımız bu çalışmaya 90 kişi katıldı. Bunlardan yüzde

100 devam şartını yerine getiren 81 kişi sınava girdi ve 68 kişi 100 üzerinden 75 puan almak suretiyle bu sınavları başardı; bu bir ilk. İnşallah bunları adliyelere ve Adalet Bakanlığına bildirmek suretiyle bu arkadaşlarımızın bilirkişi olarak bilgilerinden faydalanması için talepte bulunacağız; bu da bir ilk.

Sayın Başkanımın olayı derinlemesine ele alarak, derin vukufiyetiyle ortaya koyduğu konuşmasından sonra bilimsel bir konuşma yapmak çok zor benim için, ancak şu kadarını söyleyeyim ki, hak sahipliği konusu Türkiye’de çok büyük bir sorun olarak ortaya çıkmaktadır. Henüz daha hak sahipliği kavramı tam olarak açıklığa kavuşturulmadığı için hem hak sahipleri mağdur edilmekte, hem de bu hakları ihlal ettiği söylenen iş dünyası da mağdur edilmektedir. Dolayısıyla İstanbul Ticaret Odası salonlarında bu programın yapılması da bir başka anlam taşımaktadır. Bu nedenle özellikle Av. Münir Göker üstadımıza da burada çok teşekkür etmek istiyorum. Bu programın hazırlanmasında Baromuzun bize yol gösterdiği ortamda da, bize bu salonun tahsisi konusunda da çok büyük bir çaba sarf ettiler. Konuşmamı kısaca bu şekilde bitirmek istiyorum. Saygılarımla.